

PRIMERA PART
L'arribada

Com el gel i l'aigua, les ancianitats de pare i filla no estan destinades a conviure. És necessari que desaparegui la primera perquè sigui possible la segona. Són el mateix en temps diferents. Fets d'igual matèria incompatible. Llum i foscor, unides durant el breu lapse que dura la penombra.

La mà de l'home gran escriu ara sobre l'home que ja no hi serà. Cada pinzellada l'acosta al que imagina. Cada gest és necessari i cada necessitat és un gest.

Des de lluny veurà com arriba pel camí de terra flanquejat de pruneres que mena des de l'entrada del poble fins a la casa. Es commourà en veure la lentitud de la filla, tan diferent de l'ímpetu de la infantesa i de l'adolescència. La filla, que avançarà amb els ulls entretancats i de tant en tant s'aturarà a mirar cap als costats, fins i tot cap enrere. Un dels regals que proporciona l'edat, la pausa.

Mentre escriu, l'Osamu no sap si la veurà de nou abans de morir. No pot endevinar si la Haru tornarà a la llar quan doni per acabada la llarga estada a la ciutat on ha anat per refugiar-se d'ella mateixa després dels anys al dojo. Desconeix les drecceres per les quals es bifurcarà la seva vida. Està

segur, però, i pot estar-ho, que quan ell hagi desaparegut d'aquesta existència amb què ara sosté l'alè, presencià, des d'aquell altre lloc que tantes vegades ha albirat en les meditacions, l'últim retorn de la filla a casa. Hi ha cercles que només es tanquen en recórrer una línia recta en les dues direccions i fins al final.

La Haru observarà el cirerer, abans d'entrar al jardí. Somriurà amb els ulls. Sospirarà. Travessarà amb sostinguda elegància la petita porta de fusta i amb un gest enèrgic desenganxarà l'obi que se li quedarà travat en l'aspror dels travessers, que hauran passat temps sense el manteniment que ell els dispensa any rere any. Una brisa suau i càlida mourà les flors, alguna semblarà que estarà a punt de desprendre's de la branca, com a punt d'esdevenir papallona. Serà primavera, el temps adequat per al llarg viatge que la Haru farà a peu i que la portarà a aturar-se tantes vegades durant el camí, tantes vegades a demanar a uns i a ajudar a d'altres, tantes vegades a escoltar el silenci de les passes i el so de la terra.

La filla trepitjarà amb calma el jardí, que la natura s'haurà encarregat de conservar sa tot i que salvatge, i abans d'obrir

la casa després de buscar la clau sota la pedra més rodona de les tres que sempre hi ha hagut al costat dels esglaons d'accés, s'acostarà a l'estany a veure els peixos, de color taronja. Retirarà el quimono amb compte per no mullar-se'l i introduirà la mà a l'aigua fresca i tranquil·la. Tancarà els ulls i recordarà. Evitarà plorar per l'absència del pare, més recent que la de la mare, tan enfonsada en temps remots.

La Haru es descalçarà just al coronar el tercer esglaó, l'últim. Allà deixarà les sandàlies en una posició que seria capaç de reproduir amb la memòria si algú li preguntés sobre ella hores més tard. Atenció, atenció, atenció. Ningú pot arribar a saber res si no dona importància a cada cosa.

El pare no la podrà rebre amb un bol ple de fruita acabada de tallar. S'ho haurà d'imaginar, la filla, haurà d'endevinar-ho, fins i tot ho haurà de trobar a faltar. El bol serà allà, buit, apilat al costat d'altres. Haurà acumulat llum i pols i ombres. Li quedaran algunes gotes de l'aigua amb què tantes vegades l'haurà rentat.

La Haru obrirà totes les portes perquè entri la claredat i la frescor de les primeres hores de la tarda. I ell la perseguirà

invisible a tot arreu amb aquella curiositat a mig camí entre la preocupació incondicional i el judici amorós que només un pare o una mare poden sentir per l'ésser humà que regalen al món.

La filla portarà fins al seu antic dormitori l'escàs equipatge amb què haurà viatjat i allà aturarà la mirada com si estigués a punt de descobrir alguna cosa, com clava els ulls a l'horitzó qui navega, en espera que aparegui la terra, el lloc on descansar abans de continuar, on recuperar tot el que s'ha acabat i de nou es necessita.

Què estarà buscant la Haru si no un senyal? Per quina altra raó hauria de tornar? Caminarà fins a l'escola, a la part del darrere de l'habitatge, la gran biblioteca de deu tatamis on l'Osamu ha rebut els alumnes de cal·ligrafia, on ha passat hores de meditació i de lectura, on s'ha encarregat de redactar cartes per a tants veïns aliens a l'art de l'escriptura. Aquella sala on la Haru l'ha vist tantes vegades, on l'ha espiat, amagada darrere de la fusuma una mica entreoberta. I l'Osamu recordarà quantes vegades va apujar la veu perquè la Haru escoltés el que havia d'aprendre sense que ell l'hi ensenyés directament. Les lliçons dels pares poques vegades

són ben rebudes pels fills, la natura dels quals, si és sana, s'ha de mostrar rebel.

La rebrà l'aroma de la palla seca, de la fusta vella. Els cruixits de la tarima en caminar, com missatges llunyans. L'energia de veus passades, de nombrosos traços. De la tinta tant de temps callada i dels pinzells nets i a punt. Del paper per estrenar i dels quaderns atapeïts de les notes que l'Osamu ha anat prenent any rere any.

Allà és on l'esperarà el llibre de les meditacions. El descobrirà així que s'acosti al lloc que més li agradava escorcollar de petita, el secreter xinès on l'Osamu guardava dibuixos de cavallets de mar al costat de tot el que necessitava per fabricar la tinta. Mentre ell treballava, ella acoloria aquells cavallets de mar que semblaven sortits de la seva fantasia.

S'hi acostarà la filla, obrirà les portes lacades on dues grues separades pel pany conversen sobre llacs secrets, i descobrirà el quadern amb la *Teoria de la resta*. Trigarà a agafar-lo, però acabarà per fer-ho, perquè totes les persones necessiten, de tant en tant, veure el món a través de la llum dels ulls dels altres.

Enyorarà el pare, que no podrà enviar-li cap senyal. L'Osamu sap ara mentre escriu que tindrà prohibit creuar aquella frontera, que no podrà regalar a la filla el senyal definitiu, el que li demostrï a la fi que sí, que tots aquells anys des de la seva mort haurà estat en cada gest rere el qual a ella li haurà semblat endevinar-lo. Aquell dia en què la finestra s'haurà tancat de cop sense que existís cap vent, la nit ennuvolada en què haurà creuat el cel una estrella fugaç just davant la seva atònita mirada, aquell instant en què haurà estat a punt d'ofegar-se al mar i unes mans invisibles l'hauran carregat fins a la vora, un dia en què les fulles del te hauran dibuixat el nom de la mare. La tinta que no haurà tacat res en vessar-se sobre alguna de les seves feines més delicades. La companyia indescriptible en les nits més llargues. La seva veu, de vegades. La seva olor, d'altres. No podrà dir-li que haurà estat ell, sempre, qui l'haurà cuidat sense treva. No podrà confessar-li que seran els seus missatges, sí, cartes escrites a l'aire, brins d'esperança. No podrà dir-li que ens tornarem a veure, sí. És així, m'has de creure. I a la teva mare, la tinc aquí amb mi; ella és encara en un lloc des del qual no pot enviar-te mostres de la seva presència. Ho farà. Ho farà abans que vinguis i necessitaràs fe per creure en el

que sents però no veus. Per creure en el que molts senten
encara que no ho vegin. Som aquí, Haru. I aquí serem.

Això l'hi dirà en silenci i la Haru sabrà sense saber, sabrà
abans de saber, i aquell coneixement s'instal·larà com una
flama al seu cor, i amb aquella flama encesa llegirà les me-
ditacions, la filla anciana llegirà el llibre del pare ancià i
d'aquesta manera aigua i gel, gel i aigua seran possibles
junts i alhora.

SEGONA PART
Teoria de la resta

Simplificar. No és tan complicat. Observar sense sumar-nos o, el que seria el mateix, observar una vegada feta la resta de nosaltres. El judici no és una eina. És una arma de defensa. I d'atac. És la declaració de la guerra. Amb els altres o amb un mateix. El judici, com la por, és una opinió. Restar és el sistema impecable. Implacable.

Com restar-nos? Consisteix en l'exercici d'imaginar el que veiem com si nosaltres no existíssim. Com si els nostres ulls i el nostre cos i la nostra història no hi fossin. Com si no hi hagués res amb què ens identifiquéssim. Ni objectes ni persones ni idees. Es tracta de desposseir la realitat de la nostra presència. Què provoca la nostra entrada en escena? Si el que produeix és incomoditat, és que no hem deixat fluir les coses i ens hem imposat. No és aquell el lloc que ens convé. No és aquell el lloc a què li convenim.

Simplificar. No és tan complicat.

Una cabana. Un oceà. Un bosc. Un mar llegendari. O inventat. L'existència del qual és suficient només de pensar-la. I aquell oceà que brama i llança onades a la vora on la sorra s'endureix i suporta el pas, els passos per acompanyar l'estrany moment en què la nit ja no és nit i en què el dia no és dia encara. Ser i no ser. La gran intuïció del misteri.

Un carro voluminós avança pel camí. En línia recta. Res ni ningú a la vista. La velocitat la imprimeixen en part els cavalls i en part la quantitat d'objectes que s'amunteguen als remolcs.

Un imprevist. És necessari frenar. Un imprevist. És impossible frenar. No hi ha manera de disminuir la força amb què empeny i insisteix tot el que s'ha acumulat, tot el que s'ha guardat i no s'ha deixat anar i ara impedeix de decidir amb llibertat el moviment correcte, que és la quietud. S'atropella, i l'atropellament és tan injust com inevitable.

L'atropellament se suma al remolc i es converteix en més llast. El carro hauria bolcat en frenar. Hauria perdut el carregament, en frenar, el carro. El carro hauria xocat a saber amb quantes coses, en frenar.

El carro ha de continuar.

La necessitat de frenar i no haver pogut.

La ment intranquil·la acumula.

La ment quieta no acumula.

